RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Elintarvikeketjulinja
Elintarviketurvallisuusosasto

Pvm/Datum/Date
8.10.2026

Dnro/Dnr/DNo
7347/00.00.01.00.02/2026

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan pyyntö asiantuntijalausunnon toimittamisesta asiassa HE 157/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 157/2026 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Ruokaviraston asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa 9.10.2026 pidettävään valiokunnan kokoukseen. Ruokavirasto kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä (HE 157/2026 vp) ja toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain sekä useiden muiden lakien muuttamista uuden ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Ympäristörikosten ilmitulon ja selvittämisen kannalta ympäristölainsäädäntöä valvovilla viranomaisilla, kuten Ruokavirastolla, on keskeinen rooli. Ruokaviraston osalta rikoslakiin esitetyistä muutoksista ja lisäyksistä merkittävimmät ja keskeisimmät ovat RL 48:1 (ympäristön turmeleminen) sekä RL 48 a: 3 c–3 d (metsäkatorikos ja törkeä metsäkatorikos).

Esityksessä ehdotetaan rikoslain 48 luvun 1 §:n (ympäristön turmeleminen) 1 momentin 2 kohdan f alakohtaa muutettavaksi siten, että nykyisen kasvinsuojeluaineasetuksen vastaisen toiminnan lisäksi jatkossa kriminalisoitua olisi myös kasvinsuojeluaineen käyttö lupaehtojen vastaisesti. Ruokavirasto katsoo, että ehdotus tarkentaa nykyistä sääntelyä. Ruokavirasto myös pitää kyseistä muutosehdotusta kannatettavana.

Ruokavirasto on nimetty EU:n metsäkatoasetuksen (EU) 2023/1115 14 artiklan mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa. Ruokaviraston tehtävistä ja toimivallasta säädetään tarkemmin valmisteilla olevassa laissa EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista (metsäkatolaki). Rikoslakiin ehdotettavat uudet rikosnimikkeet metsäkatorikos (RL 48 a: 3 c) ja törkeä metsäkatorikos (RL 48 a: 3 d) ovat Ruokaviraston näkökulmasta keskeiset.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Elintarvikeketjulinja
Elintarviketurvallisuusosasto

Pvm/Datum/Date
8.10.2026

Dnro/Dnr/DNo
7347/00.00.01.00.02/2026

Ruokavirasto vastaa metsäkatoasetuksen toimeenpanoon liittyvästä valvonnasta ja sen järjestämisestä. Valvonnan yhteydessä Ruokavirasto voi havaita tilanteita, joissa toimija saattaa markkinoille tai vie tuotteita metsäkatoasetuksen vastaisesti. Ruokaviraston tulee tarvittaessa saattaa valvonnassa havaitsemansa epäillyt rikokset esitutkintaviranomaisen tietoon. Uusi rikossääntely todennäköisesti parantaa mahdollisuuksia puuttua vakavaan tai tahalliseen metsäkatoasetuksen vastaiseen toimintaan silloin, kun hallinnolliset keinot eivät yksin ole riittäviä.

Rikoslakiin ehdotettavat uudet rikosnimikkeet eivät lähtökohtaisesti muuta Ruokaviraston tehtäviä metsäkatoasetuksen valvontaviranomaisena. Käytännössä ne voivat kuitenkin lisätä rikosepäilyjen tunnistamiseen liittyvää arviointia valvonnassa, yhteistyötä esitutkintaviranomaisten kanssa, asiantuntijalausuntojen antamista rikosprosesseissa sekä henkilöstön koulutustarvetta rikosoikeudellisten seuraamusten osalta.

Ruokavirasto pitää kannatettavana ja tärkeänä metsäkatoasetuksen 3 artiklan vastaisen toiminnan kriminalisointia tahallisen ja törkeästä huolimattomuudesta johtuvien tekojen osalta. Kriminalisointi lisää metsäkatoasetuksen ja kansallisen metsäkatolain vaikuttavuutta. Ruokavirasto pitää tärkeänä, että vakaviin metsäkatoasetuksen vastaisiin tekoihin voidaan tarvittaessa puuttua tehokkaasti myös rikosoikeudellisin keinoin. Ruokavirasto toteaa kuitenkin lisäksi, että ehdotettu metsäkatorikoksen kriminalisointi kattaa vain tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tehdyt metsäkatoasetuksen 3 artiklan vastaiset teot. Tavallisesta huolimattomuudesta johtuvat teot jäävät siten kriminalisoinnin ulkopuolelle.

Esityksessä on arvioitu esitutkintaviranomaisten tietoon tulevan noin 20 uutta metsäkatorikostapausta vuodessa. Metsäkatoasetuksen mukaisena valvontaviranomaisena toimivalle Ruokavirastolle tullaan todennäköisesti säätämään kansallisessa metsäkatolaissa ilmoitusvelvollisuus esitutkintaviranomaiselle metsäkatorikoksen tai törkeän metsäkatorikoksen tunnusmerkistön mukaisista teoista. Ruokaviraston mukanaolo ja viraston asiantuntemuksen hyödyntäminen metsäkatorikosten käsittelyä koskevissa prosesseissa on tärkeää ja kannatettavaa. Samalla prosesseihin osallistuminen kuitenkin lisää viraston työmäärää ja vaatii siten riittävästi resursseja. Myös Ruokaviraston henkilöstön kouluttaminen on tärkeää, jotta henkilöstöllä on riittävästi osaamista tunnistaa ehdotettujen metsäkatorikoksen ja törkeän metsäkatorikoksen tunnusmerkistöjen mukaista toimintaa.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Elintarvikeketjulinja
Elintarviketurvallisuusosasto

Pvm/Datum/Date
8.10.2026

Dnro/Dnr/DNo
7347/00.00.01.00.02/2026

Juristi

Anni Ojala

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7